

Sosyal Öğrenme

Dr. Taha KARAMAN
Akdeniz Üniversitesi
Psikiyatri Anabilim Dalı

Bireylerarası İlişkilerin Önemi

- “ ... insani öz tek tek her bireyin doğasında bulunan bir soyutlama değildir. Bu öz, kendi gerçekliği içinde, toplumsal ilişkilerin bütünüdür”

Bu yüzden insanları her zaman kendi bireylerarası ilişkiler ağı içinde ele almak gerekir.

Bireylerarası İlişkilerin Önemi

- Bireylerarası davranış evrimsel anlamda açıkca uyuma yöneliktir, güçlü, olumlu ve karşılıklı bireylerarası bağlar bulunmazsa bireyin ve türlerin hayatta kalması mümkün olamazdı.
- John Bowlby: Anne çocuk arasındaki ilk ilişkiler yalnızca hayatta kalmak için gerekli değil, aynı zamanda normal gelişim için de zorunludur. Anne ve bebek ayrı düşerse her ikisi için ciddi sorunlar çıkar, Bebek için ölümcüldür de.

Bireylerarası İlişkilerin Önemi

- William James 1890: “Biz yalnızca çevremizdekilerden anlayış bekleyen, sürü halinde yaşayan hayvanlar değiliz, kendi cinsimiz tarafından olumlu bir şekilde dikkate alınmak için doğuştan bir eğilimimiz vardır. Topluluk içinde boşlukta kalmak ve diğer bireyler tarafından mutlak biçimde dikkate alınmama kadar acımasız bir ceza tasarlanamaz.

Bireylerarası İlişkilerin Önemi

Harry Stack Sullivan

- Kişilik, diğer birey için önemli insanlarla etkileşimin bir ürünüdür.
- Diğer insanlarla yakından ilişkili olma gereksinimi herhangi bir biyolojik gereksinim kadar temeldir.

Bireylerarası Öğrenme

- Gelişmekte olan çocuk, güvenlik arayışı içinde kabul gören yönlerini geliştirme ve vurgulama eğilimindedir; kabul görmeyen yönlerini ise bastırarak ya da yadsıyacaktır.
- Sonuçta birey kendisi için önemli diğer insanlardan algıladığı değerlendirmeler temelinde bir *BENLİK* kavramı geliştirir.

Bireylerarası Öğrenme

- Benlik, yansıtılan değerlendirmelerce oluşturulduğu söylenebilir. Tatmin edici akran ilişkilerinin varlığı ile bireyin kendine saygı duyması birbirinden ayrılamaz kavramlardır.
- Çevreden olumlu akran ilişkileri temelinde algılanmak olumlu bir kendine saygı gelişimini sağlar. Sorunların varlığında çarpıtmalar ortaya çıkar:

Bireylerarası Öğrenme

- Parataksik çarpıtmalar (Sullivan'ın terimidir)
Bireylerarası bir ortamda bir kişi çevresindeki kişi veya kişiler ile gerçekçi yaklaşımlar temelinde değil de tamamen ya da birinci planda kendi fantezisinde varolan bir kişileştirme temelinde ilişki kurduğunda parataksik çarpıtma ortaya çıkmaktadır.

Bireylerarası Öğrenme

- Bireylerarası (parataksik) çarpıtmalar kendilerini devam ettirme eğilimindedir. Örn.: küçültücü alçaltıcı bir benlik imgesi olan bir birey seçici dikkat eksikliği yada yansıtma ile çevresindeki bir kişiyi yanlış bir biçimde sert, itici biri olarak algılayabilir. Bu algılayış kendini o kişinin davranışlarına da yansımaları bir kısır döngü ortaya çıkarabilir: kendini gerçekleştiren kehanet (uç noktası “*projective identification*”)

Bireylerarası Öğrenme

- Parataksik çarpıtmalar, kişinin bireylerarası değerlendirmelerini diğer kişilerin değerlendirmeleriyle karşılaştırması sonucu değiştirilebilir (konsensus yoluyla geçerlilik).
- Kişinin duygu ve düşüncelerini ortaya koymasının yüreklendirilmesi, bireylerde varolan ve/veya olası çarpıtmaların çözümü en önemli adımlardan biridir:

Bireylerarası Öğrenme

- Birey güçlü bir olumsuz duygu ifade etmektedir.
- Bu ifade etme kişi için zor bir durumdur.
- Kişi örneğin öfkesini ifade etmekten korkmuştur. İfade edince korkulan felaket olmamıştır.
- Sınama gerçekleştirilmiştir.

Bireylerarası Öğrenme

Aile içinde ve eğitim kurumlarında kişinin kendini ortaya koymasının teşviki sağlıklı bir bireyin gelişimi için en önemli adımdır

- Diğer insanlara nasıl etki yaptığını öğrenme
- Nasıl bir izlenim bırakıyorum
- İnsanlar hakkında ne düşündüklerini söylemeleri
- Diğer insanları rahatsız edip etmediğini öğrenme

ROL MODELİ

Teşekkür ederim